

MÁJUS – PÜNKÖSD HAVA - ÍGÉRET HAVA

József Attila: Május

A rengő lomb virágban ég
és készül a gyümölcsre,
a nyílt uccára lép a nép,
hogy végzetét betöltse.

Iramlanak a bogarak,
friss jelszavak repülnek.
S az aranyba vont ég alatt,
- mert beköszönt az ünnep -
a szabadság sétára megy.

Hős népe ágat lenget,
s ő kézenfogva vezeti
szép gyermekét, a rendet!

Sokat szerint május a legszebb hónap!

Májust egyesek szerint Maia római istennőről nevezték el, aki a termékenység istennője. Más vélemények szerint Maia férfi párja Maius is a névadó.

A hónap jelképe a zöldruhás, virágfüzérés ifjú, jobbában az Ikek rózsakoszorús emblémájával, baljában kosár, tele eperrel és más májusi csemegékkal.

Az év ötödik hónapja. Régi magyar neve: Pümkösd hava., a székelynaptár szerint az ígéret hava.

Május 1.

Május 1-jének pogány eredetű szokásai a zöld lombokba öltözött alakoskodók felvonulása, a házak, istállók zöld ágakkal díszítése, a májusfaállítás.

A májusfa a természet újjászületésének szimbóluma, de szerelmi ajándék is lehet. A magyarok rendszerint május elsejére virradóra, néhol pümkösdkor állították.

A szerelmes legények udvarlási szándékukat jelezték a kiszemelt leány felé így – vagyis a májusfa egyfelől szerelmi ajándék. A falu egésze számára állított májusfa kinézetre az előbbtől semmiben nem különbözik, de a falu májusfája

mindig köztéren áll, az egész közösség számára egyet állítanak. Ezt táncolják ki pünkösdkor.

A csíki székely legények jakabfát vagy jakabágot szúrtak le kedvesük házajtaja elé.

Május 4-e Flórián napja:

Flórián a tűzoltók és tűzzel dolgozók védőszentje volt.

A Mura-vidéken Flórián napján csakis férfi rakhat tüzet. Mielőtt tüzet gyújtott, a kezét megmosta és szétpermetezte a vizet, hogy ne okozzon a tűz veszedelmet. Másutt ezen a napon egyáltalán nem raktak tüzet.

Még a kovácok sem dolgoztak, és kenyeret sem sütöttek. Szegeden Flórián még a sörfőzők, fazekasok, tűzoltók, kéményseprők patrónusa volt, ezért ott a sör tréfás neve flóriánvíz volt.

A májusi fagyosszentek: Pongrác, Szervác, Bonifác. Mindhárom vértanú volt, állítólag -az egyház ugyanis törölte őket a szentek sorából, merthogy könnyen lehet, nem voltak valós személyek.

A napjaik május 12., 13., 14.

Időjóslo napok: ha fagyosszentekkor nagy a hideg, akkor rossz termés várható. Ha szép idő van, akkor mondják: **Sok bort hoz a három ác, ha felhőt egyiken se látsz.**

Ezt is mondják: **Pongrác napi eső. Zöldül már a mező.**

Május 16. Neszepuszi Jánoska

Hidakon, vizek mellett gyakran látható az a barokk szobor, amely egy ujját ajkára tévő vagy kezében keresztet tartó papot ábrázol. Nepomuki Szent János, a népnyelvben csak Jánoska csendre int.

Főként vízparti településeken állítottak szobrot Jánoskának. Napján körmenetet tartottak: Szent Jánost jártak. A körmenetben résztvevők énekeltek, imádkoztak, majd a szobor lábához koszorút helyeztek el.

Május 25. Orbán napja

Orbánt a szőlőművesek, kádárok, kocsmárosok választották védőszentjüknek.

Ha neve napján szép idő járja, szobrát felvirágozzák, ha fagyot merészel hozni, kővel dobálják a szobrát.

Göcsejben úgy tartják, hogy amíg Orbán a kemence hátán ül, a nadrágot nem szabad elhagyni. Orbán után már nem kell a fagytól félni

Pünkösöd:

A három legnagyobb egyházi ünnep közül a Pünkösöd 50 nappal húsvét után következik, vagyis szintén mozgóünnep. Az egyház születésnapja, a Szentlélek eljövételének ünnepe az egyház tanítása szerint, liturgikus színe a piros, természetes jelképei zöld ág és a rózsa.

A pünkösdi király vagy királynéválasztás Európa-szerte elterjedt szokás volt. Versengés útján (lóverseny, bikafékezés, bothúzás, kakasütés) döntötték el, ki közöttük a "király".

Hatalma néhol egy napig, máshol egy esztendeig tartott. Ezért a mondás: **"Pünkösdi királyság, nem nagy uraság."**

A győztes büszkén viselte „ hivatali ideje alatt” a pünkösdi király címet, ami bizonyos előjogokkal járt: ingyen ihatott a falu kocsmájában, „ alanyi jogon” részt vehetett multságokban, kortársai kötelessége volt minden ellenszolgáltatás nélkül őrizni a jószágait.

A leánykák pünkösdi királynéjárással ünnepeltek. Egy kisebb virágkoszorúval megkoronázott leány arcát elkendőzték, feje fölé nagyobb társai selyemkendőből baldachint tartottak, így jártak köszöntőjükkel házról házra. Énekeik a pünkösdi ünnephez kapcsolódtak, végül a kicsi királynét derekánál fogva magasra emelték és elkiáltották magukat: Ekkora legyen a kendtek kendere!